

از بخت اخلاقی تا بخت کیفری

تأملی در دشواره بخت اخلاقی و تطبیق آن بر مسائل حقوق کیفری

محمد نیازی

فهرست مطالب

درآمد.....	۱۳
بخش اول: تشریح.....	۲۱
فصل اول: مفهوم شناسی بخت.....	۲۲
مبحث اول: بخت در نگرش عمومی.....	۲۲
گفتار اول: بحث لغوی.....	۲۲
گفتار دوم: بخت در استعمالات عمومی.....	۲۴
بند اول: محاورات عمومی.....	۲۴
بند دوم: شعر فارسی.....	۲۹
مبحث دوم: بخت در نگرش آکادمیک.....	۳۰
گفتار اول: فلسفه اسلامی.....	۳۰
گفتار دوم: روانشناسی.....	۳۲
گفتار سوم: فلسفه سیاسی.....	۳۸
گفتار چهارم: مطالعات فمینیستی.....	۴۰
گفتار پنجم: معرفت شناسی.....	۴۲
گفتار ششم: منطق.....	۴۴
فصل دوم: بخت اخلاقی و بخت حقوقی.....	۴۶
مبحث اول: تعریف بخت اخلاقی و بخت حقوقی.....	۴۶
گفتار اول: تعریف بخت اخلاقی.....	۴۶
گفتار دوم: تعریف بخت حقوقی.....	۵۰

۶ □ از بخت اخلاقی تا بخت کفیری

مبحث دوم: اقسام بخت.....	۵۱
گفتار اول: بخت محض و بخت انتخابی.....	۵۲
گفتار دوم: بخت ساختاری و غیر ساختاری.....	۵۴
گفتار سوم: اقسام چهارگانه نیگل.....	۵۴
بند اول: تشریح و نام گذاری اقسام.....	۵۴
۱. بخت ذاتی.....	۵۴
۲. بخت احوالی.....	۵۵
۳. بخت سببی.....	۵۶
۴. بخت پیامدی.....	۵۶
بند دوم: بررسی تقسیم نیگل.....	۵۷
۱. تداخل اقسام.....	۵۷
۲. جامعیت اقسام.....	۵۸
۳. جایگاه بخت سببی.....	۵۹
گفتار چهارم: تقسیم برگزیده؛ تقسیم بخت به بخت پیشرفتار و بخت پسارفتار.....	۵۹
بخش دوم: توجیه.....	۶۱
فصل اول: چالش‌های بخت در فلسفه اخلاق.....	۶۳
مبحث اول: بستر طرح بحث در بخت اخلاقی و تطورات آن.....	۶۳
گفتار اول: بخت اخلاقی در سخنان ارسطو و کانت.....	۶۴
بند اول: بخت در کلام ارسطو.....	۶۴
بند دوم: بخت در کلام کانت.....	۶۷
گفتار دوم: طرح دشواره بخت اخلاقی در دوره معاصر.....	۶۹
بند اول: جوئل فاینبرگ؛ آغازگر ناشناخته.....	۷۰
۱. سخنان فاینبرگ در کتاب «کردار و سزاواری».....	۷۱
۲. ارزیابی سخنان فاینبرگ.....	۷۴
بند دوم: برنارد ویلیامز؛ در جستجوی اسکنه‌ای برای درزهای اخلاقی.....	۷۶
۱. سخنان ویلیامز در کتاب بخت اخلاقی؛ ابداع اصطلاح بخت اخلاقی.....	۷۶

فهرست مطالب □ ۷

۲. ارزیابی سخنان ویلیامز	۸۰
۲-۱ فاصله گرفتن از مباحث مشترک میان اخلاق و حقوق	۸۰
۲-۲ ذی‌المقدمه نبودن بخت اخلاقی	۸۱
۲-۳ قضاوت گذشته‌نگر	۸۱
۲-۴ تأسف عامل	۸۲
بند سوم: تامس نیگل؛ از منظر ناکجا	۸۵
۱. سخنان نیگل در مقاله بخت اخلاقی	۸۵
۲. ارزیابی سخنان نیگل	۸۷
مبحث دوم: دشواری‌های بخت اخلاقی	۹۰
گفتار اول: تبیین اصل کنترل؛ بخت به مثابه عدم کنترل	۹۱
گفتار دوم: دامنه کنترل	۹۶
مبحث سوم: بررسی دیدگاه‌ها در بخت اخلاقی	۹۸
گفتار اول: مهم‌ترین دیدگاه‌های طرح شده در بخت اخلاقی	۹۹
بند اول: دیدگاه مایکل زیمرمن	۱۰۰
۱- شرطی‌های خلاف واقع	۱۰۱
۲- نظریه درجه / حوزه	۱۰۵
بند دوم: دیدگاه جان گرسو	۱۰۶
گفتار دوم: دیدگاه مختار	۱۰۸
فصل دوم: چالش‌های بخت در اندیشه‌های دینی	۱۰۹
مبحث اول: بخت در ادیان	۱۱۰
مبحث دوم: بخت در اندیشه اسلامی	۱۱۳
گفتار اول: امکان تأثیرگذاری امور خارج از اختیار در سعادت در اندیشه اسلامی	۱۱۳
گفتار دوم: ردّ پای اقسام بخت در منابع اسلامی	۱۱۵
بند اول: بخت پیشرفتار	۱۱۵
۱- بخت ذاتی	۱۱۵
۱-۱ آفرینش فطرت بر خداپرستی	۱۱۶

۸ □ از بخت اخلاقی تا بخت کیفری

- ۱-۲ سعادت و شقاوت ذاتی..... ۱۱۷
- ۱-۳ اثر گناه بر نسل‌های متاخر..... ۱۱۸
- ۱-۴ شاکیله..... ۱۲۰
- ۲- بخت احوالی..... ۱۲۱
- ۲-۱ تأثیر پدر و مادر در انتخاب دین..... ۱۲۱
- ۲-۲ عدم دسترسی به دلایل..... ۱۲۲
- ۲-۳. تجری..... ۱۲۵
- ۲-۴ اثر رفتارهای ذاتاً گناه..... ۱۲۹
۳. بخت سببی..... ۱۳۰
- بند دوم: بخت پسارفتار..... ۱۳۲
- فصل سوم: چالش‌های بخت در فلسفه حقوق..... ۱۳۳**
- مبحث اول: مواجهه با بخت در فلسفه اخلاق و فلسفه حقوق..... ۱۳۶
- گفتار اول: مسأله‌انگیزی سرزنش..... ۱۳۶
- گفتار دوم: تعامل میان دو حوزه..... ۱۳۸
- گفتار سوم: تفاوت دو حوزه در مواجهه با بخت..... ۱۴۲
- بند اول: حقوق، امری بیرونی است، اما اخلاق بیشتر درونی است..... ۱۴۳
- بند دوم: الزامی بودن گزاره‌های حقوقی برخلاف اخلاق..... ۱۴۳
- بند سوم: معین بودن مقام و نوع قضاوت در حقوق برخلاف اخلاق..... ۱۴۶
- ۱- مقام قضاوت..... ۱۴۶
- ۲- نوع قضاوت..... ۱۴۹
- بند چهارم: طرح مباحث شرط خلاف واقع در اخلاق برخلاف حقوق..... ۱۵۰
- مبحث دوم: توجیه انواع بخت حقوقی..... ۱۵۱
- گفتار اول: توجیه بخت پیشارفتار..... ۱۵۲
- بند اول: سازگارگرایی و ناسازگارگرایی..... ۱۵۳
- بند دوم: ضعف اراده..... ۱۵۷
- گفتار دوم: توجیه بخت پسارفتار..... ۱۶۱
- بند اول: تحریر محل نزاع..... ۱۶۲

فهرست مطالب □ ۹

۱- پرداخت درست دشواره.....	۱۶۲
۲- تشکیک صغروی در تحقق بخت.....	۱۶۳
۳- تحمیل قصد نتیجه بر مرتکب.....	۱۶۳
بند دوم: ارزیابی تحقق یا عدم تحقق بخت پسارفتار.....	۱۷۰
۱- مجازات شدن به جهت امر غیراختیاری یا مجازات نشدن به جهت امر غیراختیاری؟.....	۱۷۰
۲- تفاوت واکنش اخلاق به بخت پیامدی و واکنش حقوق کیفری به آن.....	۱۷۲
۳- مسئولیت امری است با ماهیت حقوقی نه اخلاقی.....	۱۷۴
۴- سرزنش پذیری امری است با ماهیت اخلاقی نه حقوقی.....	۱۷۵
۵- ویژگی های مجازات.....	۱۷۷
۱-۵ عدم کفایت سرزنش پذیری.....	۱۷۷
۲-۵ بیانی بودن.....	۱۸۰
۳-۵ اصل حداقلی بودن حقوق کیفری.....	۱۸۱
بند سوم: بررسی یک راه حل ناموفق.....	۱۸۲
مبحث سوم: تأثیرگذاری مبانی مختلف فلسفه کیفر در اتخاذ موضع در بخت حقوقی.....	۱۸۵
بخش سوم: نمود	۱۸۹
فصل اول: نمودهای بخت پیشارفتار در حقوق کیفری ایران	۱۹۱
مبحث اول: نمودهای بخت پیشارفتار مشترک بین بخت ذاتی و بخت احوالی.....	۱۹۱
گفتار اول: اصل فردی کردن واکنش ها در نظام عدالت کیفری.....	۱۹۲
بند اول: اصل فردی کردن، حاصل سخن در توجیه بخت پیشارفتار حقوقی.....	۱۹۲
بند دوم: در جستجوی اصل فردی کردن در قضاوت های اخلاقی.....	۱۹۷
۱- اخلاق وضعیت.....	۱۹۸
۲- تفاوت قضاوت های زنان و مردان از دیدگاه نظریه «اخلاق مراقبت».....	۲۰۰
گفتار دوم: پرونده شخصیت.....	۲۰۲

۱۰ □ از بخت اخلاقی تا بخت کیفری

مبحث دوم: نمودهای بخت پیشرفتار به تفکیک.....	۲۰۶
گفتار اول: نمودهای بخت ذاتی در حقوق کیفری ایران.....	۲۰۶
بند اول: سرشت مجرمانه.....	۲۰۶
بند دوم: دفاع حالات روانی کمتر از جنون.....	۲۱۱
گفتار دوم: نمودهای بخت احوالی.....	۲۱۸
بند اول: تحریک بزه‌دیده.....	۲۱۹
بند دوم: پیشگیری اجتماعی و وضعی از جرم.....	۲۲۳
بند سوم: سوء نیت انتقال‌یافته.....	۲۲۷
بند چهارم: جرایم با مسئولیت مطلق.....	۲۳۶
فصل دوم: نمودهای بخت پسارفتار.....	۲۴۱
مبحث اول: جرایم ناقص.....	۲۴۲
مبحث دوم: جرایم مقید به نتیجه و جرایم غیرعمدی.....	۲۴۸
گفتار اول: نمود بخت کیفری در جرایم مقید به نتیجه.....	۲۴۸
گفتار دوم: نمود بخت کیفری در جرایم غیرعمد.....	۲۵۰
مبحث سوم: وابسته‌کردن مجازات به میزان نتیجه.....	۲۵۵
گفتار اول: تطبیق موضوع بر دو عنوان مجرمانه.....	۲۵۶
بند اول: جرایم ناشی از تخلفات رانندگی.....	۲۵۶
بند دوم: منازعه.....	۲۵۸
گفتار دوم: تلاش برای توجیه.....	۲۵۹
بند اول: تطبیق استدلال شناختی بر موضوع مورد بحث.....	۲۶۰
بند دوم: توجه به فلسفه کیفر.....	۲۶۲
مبحث چهارم: معاونت و مبنای مجازات معاون.....	۲۶۳
مبحث پنجم: مسئولیت کیفری ناشی از فعل غیر.....	۲۶۹
برآمد و پیشنهاد.....	۲۸۱
الف) برآمد.....	۲۸۱
ب) پیشنهاد.....	۲۸۹
۱- پیشنهاد پژوهشی.....	۲۸۹

فهرست مطالب □ ۱۱

۲- پیشنهاد عملی ۲۸۹

فهرست منابع ۲۹۵

الف) منابع فارسی و عربی ۲۹۵

۱- کتاب ۲۹۵

۲- مقاله ۳۰۵

۳- پایان نامه و رساله ۳۱۰

ب) منابع انگلیسی ۳۱۰

ج) منابع اینترنتی ۳۲۰